

Ho Tsoa Leboea le Boroa ho Ea Naheng e Ntle

SABATHA MANTSIBOEA

Bakeng sa Boithuto ba Beke Ena Bala:

Daniele 11; Dan. 8:3–8, 20–22; Esa. 46:9, 10; Dan. 8:9, 23; Matt. 27:33–50.

Teman'a Khopolo:

“Har’a ba hlalefileng ho tla oa ba bang, hore ba lekoe, ba hlatsuo, ba soeufatsoe, ho isa mehlang e qetellang; hobane le cona taba eo e beetsoe nako e beiloeng”(Daniele 11:35).

Ha re qala khaolo ena e qholotsang, re lokela ho hlakisa lintlha tse seng kae ho tloha sethathong. Ea pele, Daniele 11 e bapile le boprofeta bohle bo fetileng ba Daniele. Joalo kaha khaolong ea 2, 7, 8, le 9, molaetsa oa boprofeta o tloha nakong ea moprofeta ho isa nakong ea bofelo. Ea bobeli, ho hlaha tatellano ea mebuso ea lefatše, e atisang ho hatella sechaba sa Molimo. Ea boraro, nako ka ‘ngoe ea boprofeta e felella hamonate. Ho Daniele 2, lejoe le felisa setšoantšo; ho Daniele 7, Mor’a Motho o amohela ‘muso; e be ho Daniele 8 le 9, ho hloekisoa sehalalelisiso se leholimong ka mosebetsi oa Mesia.

Khaolo ea 11 e latela lintlha tse tharo tsa mantlha. Ea pele, e qala ka marena a Persia ‘me e bua ka pheletso ea oona, ha morena oa leboea a hlasela thaba ea Molimo. Ea bobeli, ho hlaloso lintoa tse latelanang tsa morena oa leboea le oa boroa le kamoo li amang sechaba sa Molimo. Ea boraro, e phethela ka litaba tse monate ha morena oa Leboea a felisoa ke “thaba e khetheleng, e khanyang”(Dan. 11:45). Ho phethela ho monate tjena ho supa ho felisoa ha bokhopo le ho thehoa ha ‘muso oa Molimo o sa feleng.

**Ithute thuto ea beke ena ho lokisetsa Sabatha sa la 21 Tlhakubele.*

Boprofeta ba Persia le Gerike

Bala Daniele 11:1–4. Re bona eng moo e re hopotsang ka boprofeta bo fetileng boo re bo boneng ho Daniele?

Gabriele o bolella Daniele hore ho tla hlaha marena a mararo Persia. A tla lateloa ke morena oa bone, ea tla rua ho feta a mang kaofela ‘me o tla khothotsa ba-Gerike. Kamor’a Siruse, ha e-ba le marena a mararo a busang Persia: Cambyses (530–522 B.C.), Smerdis oa Bohata (522 B.C.), le Dariuse I (522–486 B.C.). Morena oa bone ke Xerxes, eo ho buuoang ka eena bukeng ea Esthere e le Assueruse. O ne a ruile haholo (Esthere 1:1–7) eaba o laola mabotho a mangata ho ea hlasela Gerike, joalo kaha boprofeta bo boletse. Empa, leha a ne a le matla joalo, o ile a hloloa ke lebotho le fokolang la masole a Gerike a matla ntoeng. Ha ho thata ho hlokomela hore Alexander e Moholo ke eena morena ea hlahang ho Daniele 11:3, ea qetellang e le eena ‘musi oa lefatše lohle la mehleng ea khale. Ha a le lilemo li 32, o ile a shoa a sa siea mojalefa boreneng ho busa ‘muso oo. Kahona, ‘muso oa aroloa ka balaoli ba hae ba bane: Seleucus holim’a Siria le Mesopotamia, Ptolemy holim’a Egepet, Lysimachus holim’a Thrace le likarolo tse ling tsa Asia Minor, le Cassander holim’a Masedonia le Gerike.

Bapisa Daniele 11:2–4 le Daniele 8:3–8, 20–22. Litemana tse hammoho li re thusa joang ho hloaea Alexander e le eena morena moo?

Re ka ithuta eng tlhalohanyong ea mabitso, linako, libaka, le liketsahalo tsa nalane? Pele, re ithuta hore boprofeta bo phethahetse joalo kaha bo boletsoe ke moromuoa ea halalelang. Lentsoe la Molimo ha le fose. Bobeli, Molimo ke Morena oa nalane. Re ka ba le monahano oa hore tatellano ea babusi, baetapele, mebuso ea sepolotiki e susumetsoa ke litaba-tabelo tsa babusisi, bahatelli, le boralipolotiki ba mefuta eohle. Leha ho le joalo, Bibe e senola hore Molimo ke Eena ea leng taolong ‘me ke Eena ea tla laola kamoo nalane e tsamaeang kateng ho latela thato ea Hae e halalelang, eo qetellong e tla lebisa ho felisoeng ha bokhopo le ho thehoeng ha ‘muso oa Molimo o sa feleng.

Boprofeta ba Siria le Egepeta

Bala Daniele 11:5–14. Ho hlhella'ng moo?

Ho shoeng ha Alexandere e Moholo, 'muso o moholo oa Gerike o ile oa aroloa ka balaoli ba hae ba sesole ba bane. Ba babeli ba bona—Seleucus Siria (Leboea) le Ptolemy Egepeta (Boroa)—ba ile ba atleha ho theha mebuso e meholo e neng e loants'ana ho tseka taolo ea naha.

Baithuti ba bangata ba Bible ba utloisisa hore lintoa tse pakeng tsa morena oa Leboea le morena oa Boroa tse porofetiloeng ho Daniele 11:5–14 li bua ka lintoa tse ngata tse neng li le pakeng tsa mebuso ena e 'meli. Ho latela boprofeta, ho ne ho tla etsoa teko ea ho kopanya mebuso ena e 'meli ka lenyalo, empa kopano eo e ne tla ba ea nako e khutšoanyane (Dan. 11:6). Mehloli ea nalane e re bolella hore Antiochus II Theos (261–246B.C.) setloholo sa Seleucus I, o ile a nyala Berenice, morali oa morena oa Egepeta, Ptolemy II Philadelphus. Leha ho le joalo, tumellano eo ha ea ka ea e-ba e nako e telele, 'me ntoa e neng e kenyelletsa sechaba sa Molimo ka kotloloho ea qalella hape. Ka mokhoa o joalo, Daniele 11 e sebetsana le liketsahalo tsa bohlokoa tse amang maphelo a sechaba sa Molimo mengoaha-kholo kamorao ho hore moprofeta Daniele a be sieo.

Hape, re ka ipotsa potso ea hore ke hobaneng ha Jehova a senola e sa le pele ho nako lintlha-kholo ka lintoa tsa mebuso e loants'anang karolong eo ea lefatše. Lebaka le bonolo. E, Morena o bolela e sa le pele liqholotso tse ngata tseo sechaba sa Hae se tla tobana le tsona mengoaheng e tlang ho tla. Hape, Molimo ke Morena oa nalane, 'me ha re bapisa tlaleho ea boprofeta le liketsahalo tsa nalane, re ka bona hoba lentsoe la boprofeta le phethahetse joalo kaha le boletsoe e sa le pele. Molimo o porofetang lipheto-phetoho tsa lintoa tsa mebuso ea mehleng ea khale ea Gerike ke Molimo o tsebang bokamoso. O tsoanetsoe ke tšepo le tumelo ea rona. Ona ke Molimo o moholo, e seng molingoana o entsoeng ka mohopolo oa motho. Ha a laole feela tsela ea liketsahalo tsa nalane, empa o boetse o laola maphelo a rona haeba re mo lumella ho etsa joalo.

Bala Esaia 46:9,10. Ke thutomolimo ea mathomo e kae e phuthetsoeng ke litemana tse peli tsee, re ka fumana tšepo e fe e kholo ho tsona? Nahana kamoo temana ea leshome e ka beng e tšosa kateng hoja Molimo o ne o se mosa le lerato empa o tletse boiphetsetso le pelo e mpe.

Roma le Morena oa Selekane

Bala Daniele 11:16–28. Leha temana tseo li le thata, ke litšoantšo li fe tseo u li fumanang moo tse hlahang lebakeng tse ling hape ho Daniele?

Phetoho ea matla ho tloha ho marena a Gerike ho ea ho Roma ea bohedene. E bonahala e porofetiloee ho Daniele 11: 16: “Ea neng a futuha ho mo loants’a o tla etsa kamoo a ratang kateng, ‘me ha ho motho ea tla tiea pel’ a hae; o tla ema naheng e khahlehang, ‘me tšenyoo e tla ba teng letsohong la hae.” Naha e khahlehang ke Jerusalema, tikeloho eo ho eona Israele ea khale e neng e le teng, ‘me ‘muso o mocha o hapang tikeloho eo ke Roma ea bohedene. Ketsahalo e tšoanang e boetse e tšoantšoa ka ho pharalla ha lenaka le lenyane, le fihlellang le naheng e khahlehang (Dan. 8:9). Ka hoo ho ea hlaka hore matla a taolong ea lefatše ka nako ena ke Roma ea bohedene.

Ho na le mahlaselinyana a mang litemaneng tsa Bibe le a tiisang chhalimo ena. Mohlala, “ea lefisang batho lekhetho” e lokela e be e bua ka Caesare Augustus. Ke nakong ea ho busa ha hae Jesu a ileng a hlaha, ha Maria le Josefa ba le leetong ho ea Bethelhehema ho ea baloa (Dan. 11:20). Hape, ho latela boprofeta, ‘musi enoa o tla lateloa ke “motho ea khopo” (Dan. 11:21). Kamoo nalane e bontšang kateng, Augustus o ile a lateloa ke Tiberius, mor’a ea amohetsoeng ka molao oa Augustus. Tiberius o tsebahala e le motho ea neng a makatsa a bile a le khopo.

Taba ea bohlokoa ka ho fetisisa, ho latela litemana tsa Bibe le, ebile nakong ea puso ea Tiberius moo, “morena oa selekane” a tlang ho khaoloa (Dan. 11:22). Ho hlakile sena se supa ho thakhisoa ha Krete, eo hape a bitsoang “Motlotsuo morena” (Dan. 9:25; sheba le Matt. 27:33–50), ha a bolaoa nakong ea puso ea Tiberius. Ha ho buuo ka Jesu e le “morena oa selekane” mona ke ntlha e bohlokoa e re thusang ho phalla ha liketsahalo tsa nalane, hape e fana ka bopaki bo matla ba matla a Molimo a ho tseba lintho e sa le pele. Molimo o nepile linthong tsena tshole tse etsahetseng tsa boprofeta, kahona re ka mo tšepa e le kannete ho seo a se buang ka tse tla etsahala kamoso.

Le hará liketsahalo tsena tsa lipolotiki le nalane, Jesu oa Nazaretha, “morena oa selekane,” o senoloa litemaneng. See se re thusa joang ho re bontša hore le har’ a merusu le maqakabetsi a lipolotiki, Jesu o lutse e le khubu ea Lengolo?

‘Muso o Latelang

Bala Daniele 11:29–39. Ke ‘muso o fe ona o hlahang kamor’a Roma ea bohedene?

Daniele 11:29–39 e bua ka ‘muso oa tsamaiso e ncha. Leha ‘muso ona o ntšetsa pele ‘muso oa Roma ‘me o ja lefa la litšobotsi tsa oona, empa o boetse o bonahala eka ke o fapaneng ka litsela tse ling tse itseng. Temana ea Bible e re, “litaba tsa qetello li ke ke tsa tšoana le tsa ho qala” (Dan. 11:29). Ha re talima ho tsoela pele, re fumana hore e itšoara joalo ka matla a borapeli. O tobisa litlhaselo tsa oona haholo-holo ho Molimo le sechaba sa hae. A re keng re talime tse ling tsa liketso tse susumetsoang ke morena enoa.

Pele, o tla “halefela selekane se halalelang” (Dan. 11:30). E lokela e be ho buuo a ka selekane sa Molimo sa pholoho, sena seo morena enoa a se halefelang.

Bobeling, morena enoa o tla hlahisa makhotla a “silafatse sehalalelo” a be a felise “sehlabele sa kamehla” (Dan. 11:31). Re hlokometse ho Daniele 8 hore lenaka le lenyenyane le liha metheo ea “sehalalelo” sa Molimo le be le felise “sehlabele sa kamehla” (Dan. 8:11). Taba ena e lokela ho utloisisoa e le tlhaselo ea semoea holim’a bosebeletsi ba Krete sehalalelong se leholimong. Borarong, ka lebaka la tlhaselo ea hae holim’a sehalalelo, ‘muso ona o beha “manyala a bofeliso” ka tempeleng Ea Molimo. Polelo e tšoanang ea “sebe se senyang” e supa liketso tsa bokoenehi le bojela-thoko tsa lenaka le lenyenyane (Dan. 8:13).

Boneng, ‘muso ona o hlorisa sechaba sa Molimo: “har’a ba hlalefileng, ho tla oa ba bang, hore ba lekoe, ba hlatsuoe, ba soeufatsoe, ho isa mehleng e qetellang” (Dan. 11:35). Sena se re hopotsa lenaka le lenyane, le lihelang makhotla a mang le linaleli tse ling fatše, la li hatakela (Dan. 8:10; bapisa le Dan. 7:25). Bohlanong, morena enoa o tla “ikholisa a phahamele melimo eohle, ‘me o tla seba Molimo oa melimo ka linyefolo tse makatsang” (Dan. 11:36). Ho sa makatseng, lenaka le lenyenyane le lona le bua “ka boikakaso” (Dan. 7:8), khahlanong le Molimo (Dan. 7:25).

Lintlha tse ling tsa tšoano li ne li ka boleloa empa, ha re nahana ka seo re ithutileng sona ho Daniele 7 le 8, morena eo ke mang, ‘me hobaneng ha ho le bohlokoa haholo ho rona, ho sa natse khatello tse sechabeng, ho tiea ha re o hloaea?

Liketsahalo tsa ho Qetela

Bala Daniele 11:40–45. Ho etsahala’ng moo?

Lipoleloana tse latelang li re thusa ho utloisisa litemana tsena: Mehlang ea Qetello: poleloana “mehlang ea qetello” e hlaha ho Daniele (Dan. 8:17; Dan. 11:35, 40; Dan. 12:4, 9). Tlhahlobo ea boprofeta ba Daniele e bontša hore mehla ea qetello e e qala ka ho oa ha bopapa ka 1798 ho fihlela tsoho ea bafu (Dan. 12:2).

Morena oa Leboea: Lebitso lena pele le bolela ‘muso oa Seleucus empa qetellong e bua ka Roma ea bohedene ho fihlela ea bopapa. Ha ho le joalo, ha e bue ka sera se sebakeng sa lefatše empa sa semoea sa sechaba sa Molimo. Ho tlatselisa moo, re lokela ho ela hloko hore morena oa leboea o tšoantša tšoantšiso ea bohata ea Molimo oa ‘nete, eo ho latela Bible a amahanngoang le Leboea (Esa. 14:13).

Morena oa Boroa: Lebitso lena qalong le supa ‘muso oa Ptolemy Egepeta, boroa ho Naha e Halalelang. Empa ha boprofeta bo ntse bo tsoela pele, le fumana boleng ba selumeli ‘me e amahanngoang le ho se lumele ho Molimo ke baruteli. Joalo kaha Ellen G. White a ngotse ha a bua ka Egepeta ho Tšenolo 11:8, o re “hona ke ho se lumele ho Molimo.”—*The Great Controversy*, leq. 269.

Thaba e khetheleng, e khanyang: mehlang ea Testamente ea Khale poleloana ena e ne e supa Sione, motse-moholo le pelo ea Israele ‘me ka sebaka e ne e le Lefatšeng la Pallo. Kamor’a Sefapano, sechaba sa Molimo ha se sa aroloa ka merabe le meeli ea libaka. Kahona, ho lokela e be thaba e halalelang ke papiso ea sechaba sa Molimo se ka lefatše lohle.

E leng hore, mohlomong, re ka e toloka ka tsela ena:

(1) Morena oa Boroa o hlasela morena oa Leboea: Boitseko ba For a bo ile ba leka ho felisa borapeli le ho hlola bopapa empa ba hloleha. (2) Morena oa Leboea a hlasela morena oa Boroa ‘me a mo hlola: makhotla a borapeli a etelletsoeng pele ke bopapa le balekane le bona a tla qetella a hlotse makhotla ha ho se lumele ‘me a tla etsa selekane le sera se hlotsoeng. (3) Edomo, Moabe, le sechaba se hlahelletseng sa ba-Ammon li tla phonyoha: ba bang ba ba sa baloeng har’a sechaba sa Molimo ba tla ikopanya le makhotla a Hae motsotsong oa ho qetela. (4) Morena oa Leboea o itokisetse o hlasela thaba e halalelang empa o fihla pheletsong ea hae: makhotla a bokhopo ea timetsoa, ‘me ‘muso oa Molimo oa thehoa.

Re ka fumana khotatso joang ka tsebo ea hore, qetellong, sechaba sa Molimo se tla hlola?

Ho Ithuta Haholoanyane:

Ho ea thahasellisa hore bonyane ha a bua ka Daniele 11:29–39, Martin Luther o ile a bapisa manyala a bofeliso a ho Daniele 11:31 le bopapa le lithuto le mekhoha ea bona. Ka mokhoa o joalo, papiso ea Daniele 11 le Daniele 7 le 8 li tiisa chalimo ea Luther le Baprostanta ba bang moo ba reng tlhophiso ea bopapa le lithuto tsa bona bo phethahatsa boprofeta bona nalaneng. Tabeng ena, Ellen G. White, o re: “Ha ho kereke le e ‘ngoe e kahare ho meeli ea Bo-Roma e neng e lesitsoe ho ba le bolokolohi ba kelello. Hang hoba bopapa bo fumane matla bo ile ba nanabetsa letsoho la bona ho pshatlaka bohle ba hanang ho amohela borena ba bona, ‘me likereke tsa inehela tlas’a puso ea bona ka bo ‘ngoe.’—*The Great Controversy*, leq. 62.

Lipotso tsa Puisano:

1. Re ka ela hloko joang maikutlo a batho feela re boetse re sa tšabe ho bua ‘nete ea seo Bible e se rutang ka karolo e bapaloang ke Roma matsatsing a ho qetela?
2. Daniele 11:33 e baleha tjena: “Ba hlalefileng ba har’a sechaba ba tla ruta ba bangata; empa ba bang ba tla felisoa ka lerumo, le ka malakabe, le ke kholeho, le ke tlatlapo ka matsatsi a mang.” Temana ee e re’ng ka pheletso ea ba bang ba bana ba Molimo ba tšepahalang? Hape, temana ee e reng ka seo ba bang ba batho baa ba tšepahalang ba se etsang pele ba bolaeloa tumelo? Molaetsa o teng bakeng sa rona ke o fe moo?
3. Daniele 11:36 e baleha tjena: “Me morena eo o tla etsa kamoo a ratang kateng, o tla ikholisa, a phahamele holim’a melimo eohle, ‘me o tla seba Molimo oa melimo ka linyefolo tse makatsang, a atlehe ho fihlela tefetso e phetheha; hobane se laotsoeng e ka khona se etsahale.” See se u hopotsa eng hape le mang? (Sheba Esa. 14:12–17; sheba le 2 Ba-Thes. 2:1–4.)
4. Daniele 11:27, 29, le 35 li sebelisa poleloana lammo‘ed, kapa “nako e beiloeng.” See se re bolella eng hape, ka taolo ea Molimo holim’a nalane?